

FORRÓ János
Milyen legyen a jövő rendőrsége?

Hazánkban az elmúlt fél évtizedben több alkalommal volt tudományos tanácskozás tárgya: a rendőrség és a rendőri munka jövője. Vagy más megfogalmazásban milyen legyen a XXI. század rendőrsége? Több tudományos mű, publicisztika, hozzászólás is vázolta a magyar rendőrség mai helyzetét, majd következtetéseket vont le a jövőt illetően. A rendőrség vezetése 1998 óta többször tett kísérletet stratégiai misszió és vízió, valamint stratégia megfogalmazására. Ilyennek volt tekinthető az ORFK 2000–2004 között készült többször módosított, úgynevezett többvariációs stratégiája, az országos rendőr-főkapitány 2003. évi úgynevezett alapvetése, vagy 2004. elején az ORFK Minőségpolitikai Nyilatkozata is, stb. A dokumentumok közül különösen hangsúlyos a BM ágazati stratégia rendőrségi feladataira vonatkozó szabályozás, amely a rendőri munka szakterületeire ad részletes előrejelzéseket adott, határozott meg középtávú célokat, elhelyezve ezeket a belügyi összstratégiában.¹ Az igaz, hogy ebben a dokumentumban a küldetés, a jövőkép és a stratégiai célok is megjelent. A dokumentumok azonban nem jutottak el a szakmai, a jogi és társadalmi koordináció és elemzés szintjére, a hatalom nem támogatta azokat. A dokumentumban foglaltak megvitatására tett kísérleteket nem követte PR tevékenység sem. Ezért a társadalom, a lakosság, az együttműködők, a rendőri munka ügyfelei nem értesültek arról, így azt nem is támogathatták.

Mindezek hiányában több területi rendőri szervezet, valamint önkormányzat is rákényszerült arra, hogy önállóan, a környezetét elemezve, a szervezetét átvilágítva, megfogalmazza középtávú közbiztonsági koncepcióját (például: Baranya, Fejér, Veszprém, Szabolcs-Szatmár és Csongrád megyék, Pécs, Bicske városok, stb.)² A vizsgált kérdéskörben különösen fontos jogforrásként értelmezhető a kormány 2003. évi rendelete a kistérségekre vonatkozóan.³ Azóta is csak kevesen vizsgálták e módosított területi felosztás következményeit, pedig a fenti jogszabály teljesen más területi környezetben helyezte el a kistérségeket. A helyi rendőri szervek jelenlegi illetékességi területe, feladatköre ellentmond ennek a közigazgatási és statisztikai besorolásnak.

Ugyanakkor a többszintű rendőri szervezeteket napi, működésbeli problémáik és az erőforráshiány oly mértékben lekötik, hogy saját jövőbeli helyzetükkel kapcsolatos tudományos stratégia megalkotására sem volt lehetőségük, pedig célszerű volna úgynevezett K+F szervezet működtetése. Ennek összehangolt, célzott és tudományos tevékenységet kellene folytatnia a működés legfontosabb jövőbeli kérdéseinek vizsgálatával. A szervezetnek közvetlenül a testület vezetésének alárendelve kellene működnie. Ilyen szervezeti egységgel a rendőrség rendelkezik ugyan, sőt az ORFK szervezeti és működési szabályzatában a feladat szerepel is.⁴ A rendőrségi K+F szervezeti egység azonban objektív okok miatt csupán részlegesen teljesítőképes. A Határőrség azonban régóta működteti a Stratégiai Tervező és Minőségfejlesztési Osztályát. A rendőrség jelenleg sem gyakorolja a stratégiai éves és középtávú tervezés módszerét, ezért annak eredménye is hiányzik. Ugyanakkor a modern szervezetek ezt a módszert évtizedek óta gyakorolják.

A vezetéstudomány, azon belül a szervezetelmélet már több helyen vizsgálta az úgynevezett közszolgálati szervezetek stratégiája szükségességét és meghatározva annak szintjeit és típusait is.⁵ Többben is vizsgálták a komplex biztonság rendőrségi feladatait a XXI. század elején, keresve azt a diszciplínát, amelynek módszereivel lehetséges a biztonság kérdéseinek és feladatainak elemzése is.⁶ HAVASI Zoltánnak a komplex biztonság témakörében a Belügyi Szemlében 2004-ben megjelent írása a témakör megkerülhetetlen részének tekinti: a rendészet jelenlegi és jövőbeni kívánatos jogát, a rendvédelem jelenlegi és jövőbeni kívánatos működését, a rendvédelem jelenlegi és jövőbeni kívánatos szervezetét.

Célszerű arra is ügyelnünk, hogy mely stratégiát és milyen sorrendben készítünk, hiszen a stratégiának többféle típusa létezik, ezekből mint módszertanból kellene a legfontosabbakat megkeresnünk és soron kívül elkészítenünk. Megítélésem szerint napjainkban elsősorban a szervezeti stratégia elkészítése sürgős, mert ez határozza meg a rendőri szervezet úgynevezett strukturális jellemzőit: a munkamegosztást, a hatáskörmegosztást, a rendelkezésre álló koordinációs eszközöket, valamint a rendőri szervezet konfigurációját, és a szervezet környezetének és folyamatainak elemzését.⁷

Ezt követően a legfontosabb feladat a szervezet eredményes működtetéséhez szükséges képzett munkaerő folytonos biztosítása, ezért a testületi stratégia létrehozását, évenkénti humán erőforrás stratégia kialakításának kell követnie. Ennek nyomán valószínűsíthető meg a logisztikai feladatok tervezési teendői. Más látszik a BM integrált emberi erőforrás gazdálkodási rendszer és az oktatási rendszerek koncepciójában, amely a veszélyt jelentő külső tényezők között, felsorolja: „Hazánkban a közszolgálati rendszer kiépítése jelenleg megoldatlan. E rendszeren belül a rendészeti szervek helyének, szerepé-

nek egyértelmű rendezése körüli lezáratlan állapot fenntartása alapkérdés! A rendészeti szervek munkájában, irányítási rendszerében, szervezeti kultúrájában, stb... A rendészeti terület állami szintű, politikai konszenzuson alapuló, hosszú távra szóló stratégiai küldetése, jövőképe meghatározatlan... A Belügyminisztériumnál és szerveinél a rendszeresített létszám törvényben nincs meghatározva. A rendszeresített létszám foglalkoztatásához a pénzügyi fedezet hiányos, a belügyi szervek költségvetési alulfinanszírozottsága hosszú ideje fennáll.”⁸

Mindhárom megállapítás igaz mégis az oktatási koncepció, a rendvédelmi stratégia és a humánpolitikai koncepció hiánya ellenére elkészült.⁹ Csakhogy most éppen az a kérdés milyen igényeket, célokat, küldetéseket, elvárásokat fogalmaztak meg a jövő humánerőforrásával szemben? Hol van az a szakmai és szervezeti koncepció, amely igényt fogalmaz meg a rendőri gyakorlat számára?

Milyen módszerekkel, eszközökkel és milyen utakon lehetséges a szervezetkorszerűsítés és a szervezetfejlesztés a magyar rendőrség központi, területi szervezetinél? Jellemző, hogy a témát vizsgáló tanácskozásokon a résztvevők mindig a saját szervezetük, pozíciójuk és igényeik szerint közelítettek és vizsgálták a rendőri szervezeteket és tevékenységeket. Ezért nevezték a rendőrséget és a rendőri munkát:

- az igazságszolgáltatás részeként, igazságszolgáltatási, vagyis bűnüldözési szervezetnek;
- biztonsági szervezatként, biztonsági alappillérként, mint a katonai (külső) biztonság részeként, mint a belső biztonságért, a közrend-közbiztonság fenntartására hivatott szervezetnek;
- a közigazgatás részeként közigazgatási szervezetnek;
- olyan fegyveres szervezetnek, amely a helyi önkormányzatok és a lakosság igényei szerint teljesíti feladatát;
- az újonnan szerveződött magyar rendészettudomány rendészeti és rendvédelmi szervezeteinek;
- sajátos szolgáltató szervezetnek, amelynek a tevékenysége speciális ügynevezett közhatalmi szolgáltatásként is értelmezhető, stb. Az elmélet egyik jeles képviselője szerint „A rendőrség egy a társadalomba integrált szolgáltató szervezet, amely gondoskodik a polgárok érdekében a kiszámítható rendről és biztonságról, és a munkája során messzemenően együttműködik az érdekeltekkel.”¹⁰ Mások ezt az álláspontot továbbfejlesztve a közrend-közbiztonság tevékenységeket igény kielégítésként értelmezik.¹¹

Tesszük ezt akkor, amikor az alkotmány és a rendőrségi törvény pontosan behatárolja a rendőrség feladatait és szervezetét.¹²

A rendvédelem-történeti megközelítés

A mai magyar rendőrségi modell, amelynek legfontosabb szervezeti előnye, hogy egységes, egypólusú, centralizált, hierarchikus és az ország teljes területére kiterjedő modell,¹³ a megelőző magyarországi történelmi okoknak összetett következménye. A magyar rendvédelmet a XIX. század közepétől két-pólusú rendvédelmi struktúra jellemezte.¹⁴ A városi rendvédelem szervezete az önkormányzati rendőrségből valamint a később államosított rendőrségi modellből fejlődött ki és a közigazgatás részeként működött.¹⁵ A teljes vidéki rendvédelem a csendőrségből állt, amely felváltotta a vármegyei és az egyéb (például: Mezei Rendőrség) rendvédelmi szervezeteket, és a szervezet belső függelmi viszonyai tekintetében katonai szervezetnek minősült, alaptevékenysége azonban közbiztonsági volt.¹⁶ Történelmünk során többször előfordult, hogy a rendvédelem regionális szervezetben működött.¹⁷

Sajátos történelmi következményként jöhetett létre a magyar rendvédelem 1945 utáni egységesítése. Ugyanakkor 1949. és 1989. között a szovjet modell rányomta a bélyegét a magyar rendvédelemre. A történelmi előzmények miatt a mai magyar rendvédelmi modell öszvér típusúnak tekinthető. Szervezete nem tudományos igénnyel megalapozott elképzelések nyomán jött létre, hanem a mindenkori hatalom igények függvényében alakult ki.

Ugyanakkor azonban a mai magyar rendvédelem magán viseli az 1945. előtti európai hatásokat is. A magyar rendvédelemre XIX–XX. századi fejlődése során hatott a német és osztrák bürokratikus rendőrségi modell, az angolszász típusú önkormányzati modell, a csendőrségi modell és később a szovjet típusú belbiztonsági modell.

A hivatkozott hazai és nemzetközi modellek egyes sajátosságait a magyar modell megőrizte, ezért azok ötvözetének is tekinthető. Ezekből az előzményekből fakad a magyar modell sokszínűsége. Egyes értékelők szerint a magyar rendőrség szervezetén alig érezhetőek a XX. század második felében a nyugat-európai rendőrségi struktúrákban bekövetkezett modernizációs változások.¹⁸

Az elmúlt időszakban több területi rendvédelmi szervezetnél végrehajtott ügynevezett EFQM alapú szervezeti önértékelésnél az önértékelő csoportok (30) és tagjaik (420 fő) a főbb kritériumok közül a legjobbnak a vezetést és a szervezetet jelölték.¹⁹

A modellszerű megközelítés.

A mai magyar rendőrséget egyes kutatók modellszerű megközelítésben jellemzik. E megközelítés szerint a testület hatféle tulajdonságát emelik ki és teszik a vizsgálat tárgyává. A közigazgatás szervezésében elfoglalt helye szerint **dekoncentrált** állami rendőrség. Feladat és hatáskörmegosztás szerint **centralizált** kontinentális rendőrség. A rendvédelmi stratégia fő iránya szerint **reaktív**(reagáló) rendőrség. Az igazságszolgáltatáshoz fűződő viszony szerint **processzuális** (széles büntetőjogi felhatalmazású) rendőrség. Szakmai ágazatok szerint, **egy szervezetben tagolt** közbiztonsági és bűnügyi rendőrség. Az Európai Unió integrációja szerint **nemzeti** rendőrség.²⁰ (I. sz. melléklet)

FINSZTER Géza meghatározása szerint „A magyar rendőrség dekoncentrált államigazgatási szervezet, amelyben a hatáskörök erős centralizációja valósul meg. Működési stratégiájának fő iránya szerint reaktív (reagáló) rendőrség, széles processzuális jogosítványokkal, a büntető felelősségre vonás előkészítő szakaszában. Hazánkban egyetlen, egységes rendőrség működik, amelyen belül csupán a belső munkamegosztás alapján különülnek el a közbiztonsági és bűnügyi ágazatok.”²¹ Álláspontom szerint nem hagyható azonban figyelmen kívül az sem, hogy a szervezet hierarchikus, bürokratikus jellegű és többszintű.

A modellszerű megközelítés csoportosítása szerint napjainkban Európában többféle rendvédelmi modell működik. A **monoista** modell, olyan országok modellje, ahol egyetlen országos hatáskörű rendőri szervezet működik (például: a skandináv államok, Hollandia, Észak-Írország). A **duális** modell, amely francia hatásra alakult ki és a rendőrség–csendőrség kettőségét mutatja (például Franciaország, Olaszország, Spanyolország). A **plurális** modell, amely valamennyi szervezet együtteséből áll össze (például Belgium, ahol egymás mellett működik: Közbiztonsági Rendőrség, Bűnügyi Rendőrség, Önkormányzati Rendőrség). **Decentralizált** modell (önkormányzati rendőrségi modell). Irányításáért, ellátásáért együttesen felel az állam és a települési önkormányzat (például: Anglia és Wales). A **poszt-kommunista** modell, a volt szocialista országok rendvédelme. Ide sorolják a kelet-európai országok rendőrségi szervezeteit. Jellemzőjük a sokszínűség, hagyományaik és többféle modell különböző arányú keveredése.

Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a rendvédelmi modelleken belül a rendvédelmi szervezetek kompetenciái és területi illetékességei is tagoltak.

A rendvédelmi munkamegosztás főbb ágazatait összeköti, hogy a társadalom biztonsági szükségletét szolgáló hatósági tevékenység, jogellenes magatartásokkal szemben óvják a társadalmat, gyakorolják a tipikus rendvédelmi funkciókat, a jelenlétet, az információszerzést, a legitim erőszak monopóliumát, mert ezek szükségesek a múltban elkövetett jogsértések bizonyításához, a közbiztonság fenntartásához és az egységes szakmai fellépéshez.

A kétpólusú rendvédelmi szervezetben a munkamegosztás szerint különültek el. A Magyar Királyi Rendőrségen belül a detektív testülettől az őrtestületek, a Magyar Királyi Csendőrségen belül pedig a nyomozó osztályoktól az őrsők. A rendvédelem főbb ágazatokat megkülönbözteti az, hogy:

- **alaptevékenységük** és információszerzésük nyílt, vagy operatív; a büntető hatalom szempontjából a bűnügyi szakág alaptevékenysége fokozott ügyészi kontroll alatt zajlik;

- az **alapfeladataik** teljesítésére azonos és eltérő eszközöket és módszereket is használnak;

- a **közbiztonsági** szakág alapfeladatait elsősorban a szabályzatok és a közterületi szolgálat módszertana alapján, míg a másik elsősorban a büntető jogszabályok alapján tevékenykedik, mind a megelőzésben, mind a felderítésben is;

- **minden rendvédelmi szervezetek** a saját külső környezetükben teljesítik a feladataikat, amely minden irányból hat a szervezetre és a működésére is. (lásd az ún. „hollisztikus” megközelítést).

A rendvédelmi modellek és magyar modell részletezése mellett (bár azok nem „vegytisztán” érvényesülnek, működnek sőt egymással keverednek is) azokkal párhuzamosan célszerű vizsgálni az úgynevezett bűnmegelőzési modelleket is. A bűnözés elleni küzdelem ma is kétirányú és mint minden a társadalmat veszélyeztető, annak működését negatívan befolyásoló tényezőnél, itt is választani kell a megelőzés vagy a már bekövetkezett jelenség hatásainak utólagos csökkentése között, a főbb irányok szerint. **Represszió** alatt a korábban elkövetett ismertté vált bűncselekmény felderítését és a tettesek felelősségre vonását értjük. **Prevenció** pedig olyan hatások kialakulása, amely a bűnözés terjedelmének visszafogását eredményezi. Vagyis a bűncselekmények létrejöttét kiváltó okok, folyamatos megszüntetése, olyan feltételek és körülmények teremtése, amelyek révén lokalizálhatók, minimumra szoríthatók a jelenségek.

Mintegy két évtizede társadalmi és gazdasági rendszert váltottunk. A rendszerváltás után a társadalom és intézményrendszerének a szerkezete változott, vele elsősorban a gazdaság, de ezzel összefüggésben minden folyamat. Így változott a bűnözés mérete, szerkezete, dinamikája, más-más (morá-

lis, társadalmi és jogi) megítélését kapott egy-egy korábban szankcionált, büntetett magatartásforma, stb. Mindezek okán indokolt foglalkozni a jelenleg funkcionáló bűnmegelőzési modellekkel, amelyek behatárolják az adott rendvédelmi modell szervezetét, működését. **(II. sz. melléklet)**

A rendőri szervezetet és a kívánt tevékenységfejlesztést alapvetően befolyásolja, hogy a szervezeti modell, harmonizáljon az adott ország bűnmegelőzési modelljével, azzal nem lehet ellentétes. Bár a jellemzők nem mereven értendők, azok átjárhatóak, mégis az egy időben hangoztatott, egymásnak is ellentmondó modellek, mind a rendőri, mind a bűnmegelőzési modellben, a szervezetben és a tevékenységben is úgynevezett tevékenységi diszharmóniát eredményezhetnek.

A nyugat-európai országok rendőrségi modernizációja lassan, de folyamatosan zajlik már mintegy 20–25 éve. A bűnmegelőzés hatékonyabbá tételével a közigazgatási szervezetek részeként fejlődnek tovább. Irányításuk, logisztikájuk egyre inkább önkormányzati megközelítésűvé válik.²² Ezzel ellentétes irányú fejlődést mutat a csendőrségi modell fejlődése. A válságkövetekben például a békefenntartói tevékenység a katonai és a rendőri erők konvergenciáját igényli, amely klasszikusan csendőri jellegű tevékenységet jelent. Más országokban a kormányok a rendvédelmi hagyományokra, a közbiztonság romlására és a közvélemény nyomására tovább erősítik a csendőri típusú szervezeteket. Az Európai Unió is létrehozta a Nemzetközi Csendőrséget. A rendőri és a csendőri irányzatok modernizációjának alapja az együttműködési készség, a területi elv érvényre-juttatása és az átláthatóság érvényesülése.²³ Mások véleménye szerint belátható, hogy az elkövetkező tízéves távlatban hierarchizált, fegyelemmel szolgáló, parancsot teljesítő rendőrségre van szükség.²⁴

A magyar modell főbb összetevői. Szervezeti formája: lineáris – törzskari – funkcionális.

Szervezete: hierarchikus, többszintű, diverzifikált, közigazgatási szintenként: központi, területi (régiós), megyei, helyi (kistérségi), funkcionálisan szolgálati ágak, szolgálatok, szakszolgálatok, szolgálati formák.

Vezetése: felülről lefelé parancssal és utasítással, végrehajtással zajlik. Alulról felfelé pedig az információ jelentéssel áramlik. A rendőri szervezetben ezért különös hangsúlyt kap az együttműködés és a koordináció.

Működése: folyamatosan, sajátos, szolgálati (munka) időrendszerekben.

Környezete: dinamikus, komplex és változó.

Külső környezete: a politika szerepe, a gazdasági helyzet, a társadalmi trendek, a bűnözés helyzete, a lakossági elvárások, a technikai, technológiai innováció, a környezeti változások, a jogi változások, az EU csatlakozás, stb.

Belső környezetét a szervezet állapota, a folyamatok szervezettsége, az irányítás határfoka, a szervezeti kultúra, az állomány felkészültsége, az eszközök és a logisztika fejlettsége alkotja.

Külső ügyfelei: a lakosság, az önkormányzatok, az együttműködők, a közvélemény, tagozódásuk a rendőri munkát támogató úgynevezett pozitív ügyfél, illetve azzal konfliktusba kerülő negatív ügyfél.

Belső ügyfelei: a személyi állomány, ezen belül a hivatásos, a köztisztviselő, a közalkalmazott, szervezeti hovatartozás, vagy egyedi csoportosítás szerint.

A szervezet további – középtávú – decentralizálását többen a legfontosabb teendők közé sorolják. „A fejlődési iránynak kisebb-nagyobb szervezeti reformokon keresztül a centralizációtól a decentralizáció irányába kell mutatnia.”²⁵

Nem hagyhatók figyelmen kívül a lineáris–funkcionális szervezet előnyei, mint:

- ha a környezet stabil, akkor könnyen áttekinthető a szervezet tevékenysége;
- a szervezet jó operatív válasz- képességekkel rendelkezik, a stratégia kialakítása viszonylag egyszerű;
- a rendőri tevékenységeknél a funkcionális specializáció a teljesítmény növekedését eredményezi;
- a szervezet felülről-lefelé jól irányítható, mind a szinteken és funkcionálisan is;
- a munkamegosztás és a hatáskörmegosztás erőteljesen szabályozott, a folyamatok stabilak és kézfoghatóak, stb.

Hátrányai, mint:

- nehézkes, óriás szervezet, nehezen kontrollálható önmozgása van, áthárítja gondjait az alacsonyabb szintekre;
- a szervezet méretezése olyan, hogy a kismértékű erőforrás bővülést „egyszerűen” elnyeli;
- a rendőri szervek szintjei eltávolodtak egymástól;
- a végrehajtás ellentétei kiéleződtek a területi és a helyi szervek között;
- nehezen áttekinthető a szervezet;
- a rendőri szervezeteket a folyamatos működés mellett kell átalakítani és fejleszteni;

- nehézkes a koordináció a szervek, a tevékenységek között, emiatt szervezeti redundancia lép fel, ami akadályozza a megváltozott környezeti feltételekhez való alkalmazkodást, stb.

A szervezet modellszerű megközelítésénél a szinkronitás döntő! A mai magyar rendőrségi modell szervezeti jellemzőit, előnyeit megtartva, hátrányait szem előtt tartva a stratégia mentén – folyamatosan – célszerű a szervezetet korszerűsíteni.

A környezetközpontú megközelítés, a környezetelemzés

A rendőri munka és tevékenység minden szintjén rendszeresen – legalább évenként – vizsgálni kellene a külső és belső környezet állapotát, viszonyát és befolyásoló szerepét. A környezetelemzésnél a környezeti szegmensek jelenlegi és várható helyzetét indokolt meghatározni és részekre tagolni.²⁶

A rendőri munkára és a környezetre a közszolgálati jellegük miatt jelentős hatással bírnak a domináns külső és belső környezeti szegmenseik, amelyek elemzése szintenként, azaz központi, régiós, megyei, városi, kistérségi és funkcionális bontásban, szakterületenként is különösen fontosak. Az elemzést ki kellene egészíteni önértékeléssel és folyamatos ügyfél elégedettségméréssel is.

Külső környezeti szegmensek: (III. sz. melléklet)

- politikai szegmens a közszolgálat, a közigazgatás és a közbiztonság helyzete, elfogadott céljai;
- jogi szegmens a szervezet és a működés jogilag szabályozott rendszere, az egyenlő elbírálás, a szakszerűség és a profizmus;
- ökológiai szegmens a szervezet mikrokörnyezete, amely jelenti a közvetlen földrajzi elhelyezkedését, a helyi gazdaság fejlettségét, a lakosság helyzetét, a foglalkoztatási helyzetet, a devianciákat, a bűnözés helyzetét és a közbiztonság állapotát;
- külső ügyfél szegmens a rendőri munkával kapcsolatos lakossági elvárások és igények, a szervezet igazodási kényszere ezekhez, a „rendőri szolgáltatásminősége”;
- kulturális és egyéb tradíciók a lakossági összetétel, a nemzetiségek helyzete, iskolázottsági szint, lojalitás, „rendpártiság”, stb.;
- gazdasági környezeti szegmens a gazdaság teljesítőképessége, a terület gazdasági fejlettsége, az önkormányzatok anyagi helyzete, jövedelmi viszonyok helyzet, a rendőri munka finanszírozása;
- szektor alapú szegmens milyen az együttműködés a rendvédelmi és a rendészeti szervek között? Milyen az együttműködés az önkormányzatokkal, a polgárok önkéntes szerveződéseivel és a vagyonvédelmi szektorral?;
- erőforrás és az intézményi függés szegmense a működés és a finanszírozás egyensúlya, a magasabb szintű intézményektől való függés helyzete.

A belső környezeti szegmensek: (IV. sz. melléklet)

- a szervezet kora, állapota, alkalmazkodóképessége;
- humánerőforrás helyzete: a munkaerő megléte, feltöltöttsége, képzettsége, gyakorlata;
- a dolgozói elégedettség helyzete: ellátottság, illetmények, pótlékok, járandóságok, munkakörülmények, a munkához és a szolgálathoz való hozzáállás, a vezetői munkával kapcsolatos elégedettség;
- a vezetés, irányítás eszközei, helyzete, az ellenőrzés;
- rendőri alaptévékenység szakmai színvonala: a reagáló-képesség, az eredményesség, a rendőri szervezet alkalmazkodóképessége;
- a belső (jogi) szabályozottság eszközrendszere, helyzete;
- az anyagi erőforrások helyzete;
- az eszközellátottság színvonala és a logisztika helyzete;
- a szervezeti kultúra állapota; valamint a
- szervezeti és működésbeli gondok.

Több szegmens és módszer együttes alkalmazásával, a külső és belső feltételek állapotát részletesen kell elemezni és minősíteni a rendőri munka és szervezet környezetét, úgymint:

Támogató	↔	Nem támogató
Dinamikus	↔	Stabil
Összetett (komplex)	↔	Egyszerű
Változó	↔	Nem változó

Az adott elemzés kapcsán az adott rendőri szervezet domináns környezeti szegmense, komplexitása, változékonysága jól meghatározható, a sarokpontokat megjelölve láthatóvá válik annak környezetfüggősége.

Mindez a szervezet és stratégia folyamatos változtatásának igényét is felveti.

A szintenkénti megközelítés.

Az Országos Rendőr-főkapitányság intézkedési tervében foglalt szervezetfejlesztés a végső fázisába jutott.²⁷ Az új szervezési és működési szabályzat részletesen szabályozza a tennivalókat. Vezetési-irányítási funkciója a szervezet gyökeres átalakítása miatt csak részben érvényesülhetett. Szervezete nem hasonlult a területi szervezetekkel, amelyek más felépítésűek és más irányítási gyakorlatot követnek. A törvényben előírt alapfeladatok teljesítése biztos. A szervezet és a hatáskörök hierarchiája és az együttműködés javítása fontos feladat. Az irányításban az alapfunkciók nem elsődlegesek, az irányítási vonalak egymást keresztezik. A szervezet ma még kevésbé innovatív, alig használ korszerű vezetést támogató eszközöket, módszereket. Nem hangsúlyos a szervezet és a minőségfejlesztés. Fő feladata országosan a szervezet napi működési feltételeinek, feladatainak biztosítása. Jelenleg nem szinkron a korábbi MK Rendőrsége humánstratégiája és a legújabb BM oktatási koncepciója sem. Jelenleg a szervezetfejlesztés több szerv feladataként is megjelenik. Jelen feltételek biztosítása mellett a legfontosabb a feladatok további pontosítása, a hatékonyabb irányítás, a szintenkénti szervezeti redundancia megszüntetése. Méreteihez képest érdekérvényesítő képessége kevésbé érvényesül. Erőforrásaik nem arányosak a feladataikkal. A szervezés további részletezése van folyamatban a Nemzeti Nyomozó Iroda és a Rendészeti Biztonsági Szolgálat bővítése vonatkozásában.

Régiós szinten a rendőri szervezet még nem működik, elméleti megközelítése nem kidolgozott. A megelőző években különféle vitaanyagokban, a közigazgatás témakörében a szakirodalom megkerülte ezt a témát. Az Európai Unió ugyanakkor régiós kompetenciaként ajánlja a rendőrség és a közbiztonság kérdésének kezelését. A munkamegosztás, a hatáskörmegosztás és az irányítás egyes témáinak tisztázatlansága miatt a szervezet lehetséges variációit felvázolni nem indokolt. A közelmúltban több esetben vizsgálták régiós szinten a logisztikai és alrendszerei lehetséges működési variációit. (1-es változata a megyék csatolásával a régiókhoz,²⁸ 2-es változata a kistérségek csatolása a régiókhoz.²⁹

A régiós rendőrkapitányság szervezete, feladatai (**V. sz. melléklet**). A statisztikai régiókban 3–4 megyében, átlagosan 18–22 rendőrkapitányság illetékességi területén az MRFK-ok központi végrehajtó szerveiből un. 07-es rendőrkapitányság létrehozása indokolt. Ennek szervezési, humánerőforrása, logisztikai feltételrendszere átcsoportosítással biztosítható. A 07-es Rendőrkapitányság működési területe a régió. Feladataik a régió teljes területére vonatkoznak, azonban tevékenységük kizárólag az esemény, a személyek és a feladatátadásáig a területileg illetékes rendőrkapitányság belépéséig tartanak. Az egység szállítása közúton és vasúton is megoldható. Tekintettel arra, hogy a rendőrkapitányságok általában leterheltek, erőiket elvonni – bármely céllal – tőlük nem lehetséges és nem is célszerű. Ellenben minden olyan feladat átvétele, amelyre a szervezet és az állomány nem rendelkezésre, vagy az állomány a feladatra nem kiképzett (például a csapaterős feladatok), ezért ilyen és arra alkalmas szervezet létrehozása és szervezeti függetlenítése indokolt. Hangsúlyos, hogy a rendőrkapitányságoktól bármilyen erőelvonás, amely nem a hatáskörükben illetékes feladatokra vonatkozik azonnal megtiltandó. A szervezet normál esetben igényelt, előre tervezett ügyeleti, közterületi és forrányomos szolgálatot látna el és a régió tartalékát képezné. Heti egy napos kiképzéssel folyamatosan felkészülhetne a rendkívüli helyzetek kezelésére és a csapaterős feladatok teljesítésére. Rendkívüli esetben $\frac{2}{3}$ – $\frac{3}{4}$ erővel felkészülten, a rendelkezésre álló erővel segíthetné a kistérségi, a megyei, a régiós feladatok megoldását. A rendőrkapitányságok előre tervezve és rendkívüli esetekben is igényelhetnék a 07 Rendőrkapitányság segítségét. Szükség esetén országos feladatok megoldásában is részt vehetne. Ügyeleti Osztálya közvetlenül irányítaná a 07 Rendőrkapitányság és a kistérségi erők működését, szervezné együttműködésüket.

Megyei szinten a területi szervezetek átszervezésére – megadott keretek között – valamennyi rendőr-főkapitányság többalternatívás és ütemezett szervezési és konszolidációs tervet készített. A javasolt modellek elemzését nem követte általánosításuk, a gyakorlati végrehajtás több okból – elsősorban erőforráshiány és a javaslatok illeszthetetlensége miatt – elmaradt. A területi szerveknél a kötelező (a bűnügyi szolgálat egységesítése) és ajánlott feladatok egy időben közelítették és távolították egymástól a központi és a területi szervezeteket. Az irányítási vonalak többszörösen keresztezték egymást. A szervezettípusok nem illeszkedtek egymáshoz. Az önállóságra és a helyi sajátosságokra hivatkozva lehetséges volt néhány alkalommal az eltérésre, de ahhoz központi forrást nem biztosítottak. Mindezek eredményeként a megyei rendőr-főkapitányságok szervezete egymáshoz képest is tovább differenciálódott.

Kistérségi szinten a megközelítés legfontosabb eleme az lehet, hogy a közbiztonság javítására – az ügyfelek a lakosság és az önkormányzatok szempontjából – a felmérések szerint – a lakókörnyezetben van szükség. Ezért elsősorban a kistérség tényleges erőforrás bővítése a legfontosabb. E meghatározás valamennyi kistérségi szinten és szervezetben kiemelt fontossággal bír. A kistérségek tagolása

kor lényeges a méretük és kiterjedtségük, így megkülönböztethetünk: régiós központi kistérségeket, megye székhelyi kistérségeket, nagyvárosi kistérségeket, határterületi kistérségeket, erős vonzáskörzetű települési (nagyközség) kistérségeket, kisvárosi kistérségeket. Ezekhez később úgynevezett normásított kistérségi rendőri szervezeteket célszerű létrehozni.³⁰ (VI. sz. melléklet)

Települési szinten az 1952 óta többször módosított körzeti megbízotti rendszer teljes újragondolása indokolt. Érdemes a hatályos szabályzat alapján tételesen ellenőrizni a körzeti megbízotti szolgálat struktúráját, működését. A szolgálat feladatait egyszerűsíteni és pontosítani szükséges. Közép távon el kellene érni, hogy a hatályos szervezeti állománytáblákban meghatározottak szerint valamennyi településen, a lakossággal együtt élő körzeti megbízotti szolgálat alapszolgáltatásként biztosított legyen.³¹

Konklúzió

Valamennyi rendőri szervezetnek rövidtávon elemeznie kellene a rendőri alaptevékenység (a vonatkozó törvényben előírt alapfeladatok) alap- és támogató folyamatait. A folyamatelemzést tipizálva, szervezetekre be- és kimenetekre lebontva, a tevékenység részletes leírására, a folyamat mérésére alkalmas mértékegységek meghatározására és az erőforrásigény meghatározására kell összpontosulnia.

A téma vizsgálatánál jelentős előrelépésnek számít az, hogy a rendőr-főkapitányságok vezetői megállapodtak az átlagos lakosság/rendőr létszámban, amelyet 434 állandó lakosra jutó 1 fő rendőrben határoztak meg. Ehhez hozzárendelhető és viszonyítható a területi és helyi szervezetek létszáma. Ugyanilyen súlyúnak minősíthetők az úgynevezett mérleg módszer minősített mutatói, az ERÜBS statisztika és klasszikus tevékenységi mutatók. Az előbbi megállapodás és a területi és helyi szervezetek jelenlegi létszámából kiszámítható a viszonyított létszám és normatív alapon megbecsülhetővé válnak a szervezetek személyügyi költségei is, így azok könnyen leoszthatók.³²

Középtávon a rendőri szervezet szervezetfejlesztése legfontosabb feladatának tartom:

- a rendőri szervezet új belépő szintjeinek (régió és kistérség) kialakítását, további decentralizálását, a közigazgatási szervezethez való igazódását;
- a különböző szintű rendvédelmi minta szervezeti modellek kidolgozását, normásítását a szervezeti redundancia fokozatos megszüntetésével;
- szervezeti szintenként minta rendvédelmi szervezetek működtetését, működésük figyelemmel kísérését, modellezésüket;
- régiós szintű bevetés-irányítási modell kidolgozását és működtetését;
- a javasolt 07-es rendőrkapitányság felállítását egy régióban;
- régiós szintű logisztikai szervezet és minta rendszer kidolgozását és működtetését;
- az ország néhány kistérségében minta kistérségi rendőr őrők létrehozását, működésük figyelemmel kísérését, javítását;
- Budapest és a központi régió önálló szervezetfejlesztését;
- az ország teljes vidéki területén a hatályos szabályzat és állománytábla szerinti a körzeti megbízotti szolgálat tényleges működtetésének biztosítását;
- szervezeti szintenként a rendőri alapfolyamatok pontos felmérését és azok folyamatos mérésének a bevezetését;
- azonos módszerrel kistérségi szinten lakossági, vezetői és a munkatársi elégedettségmérés bevezetését, eredményének hasznosítását a tervezésben;
- évenként valamennyi rendőri szervezetben EFQM alapú szervezeti önértékelés bevezetését, eredményeinek hasznosítását a tervezésben;
- évenként társadalmi hatásvizsgálat végrehajtását (a nógrádi módszerrel) önkormányzatoknál, közintézményeknél váltakoztatott területen, eredményeinek hasznosítását a tervezésben;
- évenként váltakozó területen a lakóterület közbiztonságára vonatkozó közvélemény kutatás végrehajtását, eredményeinek hasznosítását a tervezésben;
- a fentiekre alapozott új tervezési rend kialakítását.

Megítélésem szerint a vázolt témák elemzése és a levont következtetések jelentik a rendőri szervezet rövid távú jövőjének a meghatározását.³³

Jegyzetek:

¹ BM ágazati stratégia (a stratégia egy példánya a szerző tulajdonában)

² A stratégiaalkészítési hullám 2000-es évek elején az egész országban szinte végigsöpört.

³ 244/2003. Korm. r.

⁴ 5/2005. (III.19) ORFK Utasítás

⁵ ANTAL-MOKOS – BALATON – DRÓTOS – TARI: 258–271. p.

⁶ HAVASI

⁷ DOBÁK: 43–55. p.

⁸ BM oktatási koncepció (a koncepció egy példánya a szerző tulajdonában)

⁹ JANZA

¹⁰ KATONA

¹¹ VERESS – VERESS

¹² 1994/XXXIV. tc.

¹³ A svájci Team Consult (TC) szervezési tanácsadó cég 1992-ben közzétett meghatározása.

¹⁴ 1881/XXI. tc. ; 1881/III. tc. ; 1916/XXXVII. tc. ; 5.047/1919. ME. r.

¹⁵ – PARÁDI: *A dualista Magyarország belügyi szervezetei.*

– Idem: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919.

– Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919.

– Idem: A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945.

¹⁶ – PARÁDI: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség.

– Idem: A dualizmus közrendvédelmi szervezeteinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai.

– Idem: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918.

– SZAKÁLY: A Magyar Királyi Csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület.

– Idem: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941.

– CSAPÓ

– KAISER

– REKTOR

¹⁷ ERNYES

¹⁸ FINSZTER: A rendészeti menedzsment.

¹⁹ A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság szervezésében 2004 őszén Vas és Veszprém MRFK-kal és a Határőrséggel végrehajtott EFQM modell keretében létrejött értékelés.

²⁰ V. ö. 1. sz. jegyzettel

²¹ FINSZTER: *A rendészet elmélete.*

²² Idem: Rendőrségek a XXI. században.

²³ A rendőrség és a csendőrség szembeállítása mesterségesen gerjesztett ellentét, hiszen Európa számos országában évszázadok óta vállaltva eredményes harcot folytat a két szervezet a bűnözés ellen. A háttérben minden bizonnyal az állam jellegének módosítására irányuló doktriner elképzelések húzódnak meg. (a szerk.)

²⁴ BOROSS

²⁵ SALGÓ

²⁶ SWOT analízis (4) erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek. PEST módszer (4) környezeti trendekpolitikai, gazdasági, társadalmi, technológiai. Veszélyforrások elemzése (3) szokások, hozzáállás, támogatottság; EFQM kérdőíves önértékelés (9) ebből az adottságok (5) vezetés, állomány, politika és stratégia, partnerkapcsolatok és erőforrások. Ebből az eredmények (4) munkatársi elégedettség, ügyfél-elégedettség, társadalmi eredmények, a szervezet kulcsfontosságú eredményei. Külső elégedettségmérést biztosító technikák közvélemény-kutatások, vagy egyedileg alkalmazott Servqual módszer (Fejér), társadalmi hatást elemző módszer (Nógrád), stb. A belső elégedettségmérést biztosító technikák dolgozói elégedettségmérés, teljesítményértékelés, munkakörelemzés, stb.

²⁷ 2/2004. BM. ut. végrehajtási intézkedése.

²⁸ Ha az egyes változatra gondolunk, akkor tulajdonképpen régiós csúcsszerv a parancsnok és törzse. A kettes változat esetében irányítási áganként tagolt a megye területi szervezeteiből kikülönített szervezeti egységet is jelenthet. Jelenleg az egyes változat látszik célszerűnek. Ebben a változatban azonban a megye mint irányítási szint megszűnik. Mindkét változatban a területi szervek végrehajtói erőiből létrehozott úgynevezett 07-es rendőrkapitányság működtetése célszerű.

²⁹ A rendőri szervezetek későbbi normásítása csak folyamatos lakossági elégedettségmérés mellett célszerű.

³⁰ Több megyében szervezett és folyamatos lakossági elégedettségmérés működik.

³¹ A szerző tulajdonában lévő közelebből meg nem határozott rendőrségi szabályzat. (a szerk.)

³² A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság gazdasági igazgatójának algoritmus.

³³ A szerző körültekintően igyekezett feltárni a témát. A különböző alternatívák vizsgálata során azonban háttérbe szorult a lényegi kérdés. Nevezetesen a magyar állam rendvédelmének fejlesztése során a továbbiakban is csupán az 1945. utáni fejlődés tapasztalatai érvényesülnek a szervezetfejlesztés során, vagy pedig a polgári magyar állam rendvédelmi tapasztalatai is hasznosításra kerülnek. Az úgynevezett modellszerű megközelítés – amely egyébként meglehetősen doktriner típusú és globalizációs jellegű – valamint a környezetközpontú megközelítés egyaránt figyelmen kívül hagyja nemzeti rendvédelmünk polgári hagyományait. Ezen megközelítések hangoztatói úgy tesznek mintha a magyar államiság ugyanolyan szerves fejlődésen ment volna keresztül a II. vh. után mint a nyugat-európai államok. Ezzel pedig – akarva akaratlanul – kiindulási alapként a pártállami struktúra agyonfoltozott változatát tekintik. Elgondolkodtató, hogy miből fakad ez a fajta ellenszenv a magyar polgári rendvédelmi hagyományokkal szemben? Miért jobb a tengeren túli vagy a skandináv stb. minták országunkra erőltetése, vagy az agyonmódosított pártállami alapmodell továbbléte mint a nemzeti polgári hagyományainkhoz való visszatérés, vagy legalább a tapasztalatai szerinti újjászerveződés? (a szerk.)

Jegyzetekben alkalmazott rövidítések

MONOGRÁFIÁK

ANTAL-MOKOS – BALATON –
DRÓTOS – TARI

CSAPÓ

DOBÁK

FINSZTER: *A rendészet elmélete.*

— ANTAL-MOKOS Zoltán – BALATON Károly – DRÓTOS György – TARI Ernő: *Stratégia és a szervezet.* Budapest, 1999, Közgazdasági és Jogi Kiadó.

— CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. /Pannónia Könyvek/

— DOBÁK Miklós: *Szervezeti formák és vezetés.* Budapest, 2000, Közgazdasági és Jogi Kiadó.

— FINSZTER Géza: *A rendészet elmélete.* Budapest, 2003, KJK-KERSZÖV. Jogi és Üzleti kiadó.

- KAISER — KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*. Pécs, 2002, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. /Pannónia Könyvek/
- REKTOR — REKTOR Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története*. Cleveland, Ohio, USA, 1980, Árpád Könyvkiadó Vállalat.
- SALGÓ — SALGÓ László: *Új típusú biztonság: a magyar és egyes európai rendőrségek összehasonlításának alapjai*. Budapest, 1994, Közgazdasági és Jogi Kiadó. 210.p.
- TANULMÁNYOK
- BOROSS — BOROSS Péter: Rend vagy jogállamiság. *Belügyi Szemle*, XLVIII. évf. (2000) 1. sz. 95. p.
- ERNYES — ERNYES Mihály: Régiós rendvédelem történelmi visszapillantásban. *Belügyi Szemle*, LI. évf. (2003) 6. sz. 168-184. p.
- FINSZTER: A rendészeti menedzsment. — FINSZTER Géza: A rendészeti menedzsment. *Magyar Rendészet*, IV. évf. (2003) 4. sz. 22. p.
- FINSZTER: Rendőrségek a XXI. században. — FINSZTER Géza: Rendőrségek a XXI. században. *Belügyi Szemle*, XLVIII. évf. (2000) 1. sz. 64. p.
- HAVASI — HAVASI Zoltán: A komplex biztonság rendőrségi feladatai a XXI. század elején. *Belügyi Szemle*, LII. évf. (2004) 11-12. sz. 221-235. p.
- JANZA — JANZA Frigyes: Kerekasztal beszélgetés a rendészeti oktatásról. *Belügyi Szemle*, LIII. évf. (2005) 7-8. sz. 97. p.
- KATONA — KATONA Géza: A társadalom részvétele a bűnmegelőzésben. *Belügyi Szemle*, LIII. évf. (1995) 7-8. sz.
- PARÁDI: A dualista Magyarország belügyi szervezetei. — PARÁDI József: A dualista Magyarország belügyi szervezetei. *Belügyi Szemle*, XXXIV. évf. (1986) 4. sz. 45-50. p.
- PARÁDI: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség. — PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség. *Belügyi Szemle*, XXXVII. évf. (1989) 2. sz. 35-40. p.
- PARÁDI: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919. — PARÁDI József: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* IX. évf. (1999) 10. sz. 98-147. p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre*” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI: A dualizmus közrendvédelmi szervezeteinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. — PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szervezeteinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* II. évf. (1992) 3. sz. 21-28. p. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Tradíció és korszerűség*” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* VII. évf. (1997) 8. sz. 78-83. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági örökség útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. — PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XI. évf. (2005) 13. sz. 97-104. p. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19-én Párizsban hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A közbiztonság közös Európa-i örökségünk*” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI: A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945. — PARÁDI József: A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* XI. évf. (2005) 13. sz. 105-113. p. A tanulmány korábbi változata 2001. áprilisában Párizsban hangzott el a Francia Nemzeti Csendőrség és a Sorbonne-egyetemcsoport közös szervezésében megvalósított tudományos történelmi konferencián. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- SZAKÁLY: A Magyar Királyi Csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület. — SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* III. évf. (1993) 4. sz. 51-58. p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-tör-

- SZAKÁLY: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941. — SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* VII. évf. (1997) 8. sz. 95-102. p. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtisztület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- VERESS – VERESS — VERESS Gábor – VERESS Gáborné: A gyártó és szolgáltató tevékenységek minőségmenedzsmentjének alapjai, különös tekintettel a rendőrségi tevékenységekre. *Minőség és megbízhatóság*, (2005) 1. sz. 40-50. p.

JOGSZABÁLYOK

- 1881/III. tc. — 1881/III. tc. a Budapest-fővárosi rendőrségről.
 1881/XXI. tc. — 1881/XXI. tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről.
 1916/XXXVII. tc. — 1916/XXXVII. tc. a fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről.
 1994/XXXIV. tv. — 1994/XXXIV. tv. a Rendőrségről
 5 047/1919. ME. r. — 5 047/1919. ME. r. a rendőrségek államosítása tárgyában
 244/2003. Korm. r. — 244/2003. Korm. r. a kistérségek megállapításáról, lehatárolásáról és megváltoztatásának rendjéről.

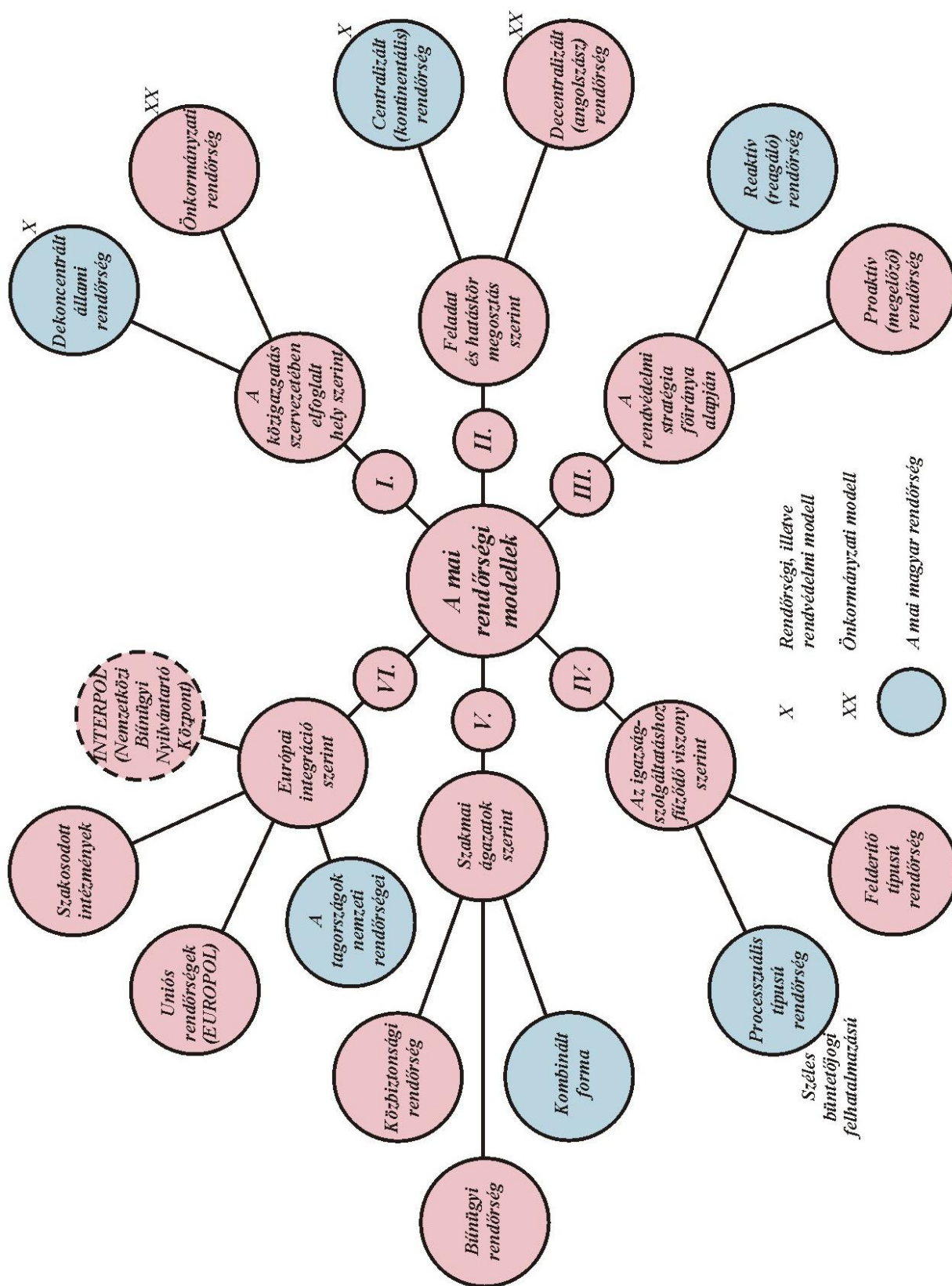
INTÉZKEDÉSEK, UTASÍTÁSOK, PARANCSON

- 2/2004. BM. ut. végrehajtási intézkedése. — 2/2004. BM. ut. végrehajtási intézkedése.
 5/2005. (III.19) ORFK Utasítás — 5/2005. (III.19) ORFK Utasítás az ORFK szervezeti és működési szabályzatáról.

Mellékletek jegyzéke:

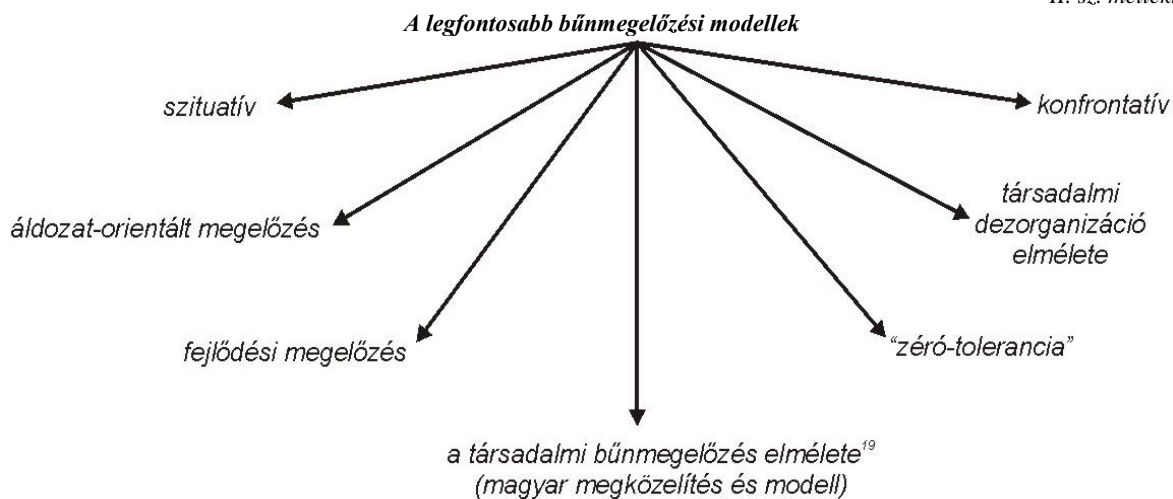
<i>I. sz. melléklet</i>	
A rendőrségi modellek a XXI. század elején.	40
<i>II. sz. melléklet</i>	
A legfontosabb bűnmegelőzési modellek.	41
<i>III. sz. melléklet</i>	
A rendőri szervezetre ható belső környezeti tényezők.	41
<i>IV. sz. melléklet</i>	
A rendőri szervezetre ható külső környezeti tényezők.	42
<i>V. sz. melléklet</i>	
A régiós (07-es) rendőrkapitányság szervezete.	43
<i>VI. sz. melléklet</i>	
Az abai kistérségi rendőr őrs szervezet.	44
<i>VII. sz. melléklet</i>	
Normásítási aránylehetőségek.	45

A rendőrségi modellek a XXI. század elején.

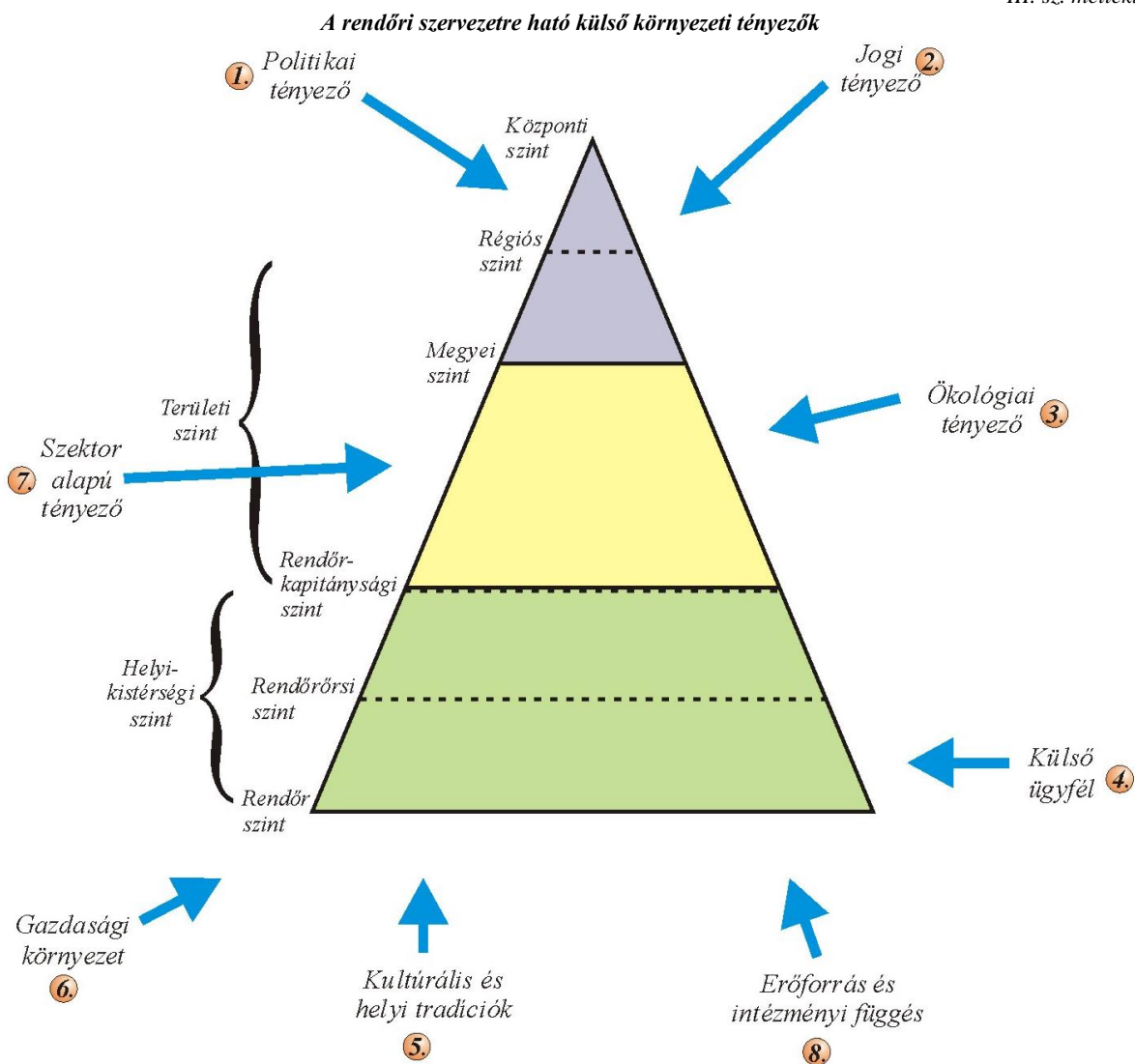
Forrás: FINSZTER Géza: A rendészet elmélete. Budapest, 2003, K.J.K. KERSZÖV

II. sz. melléklet

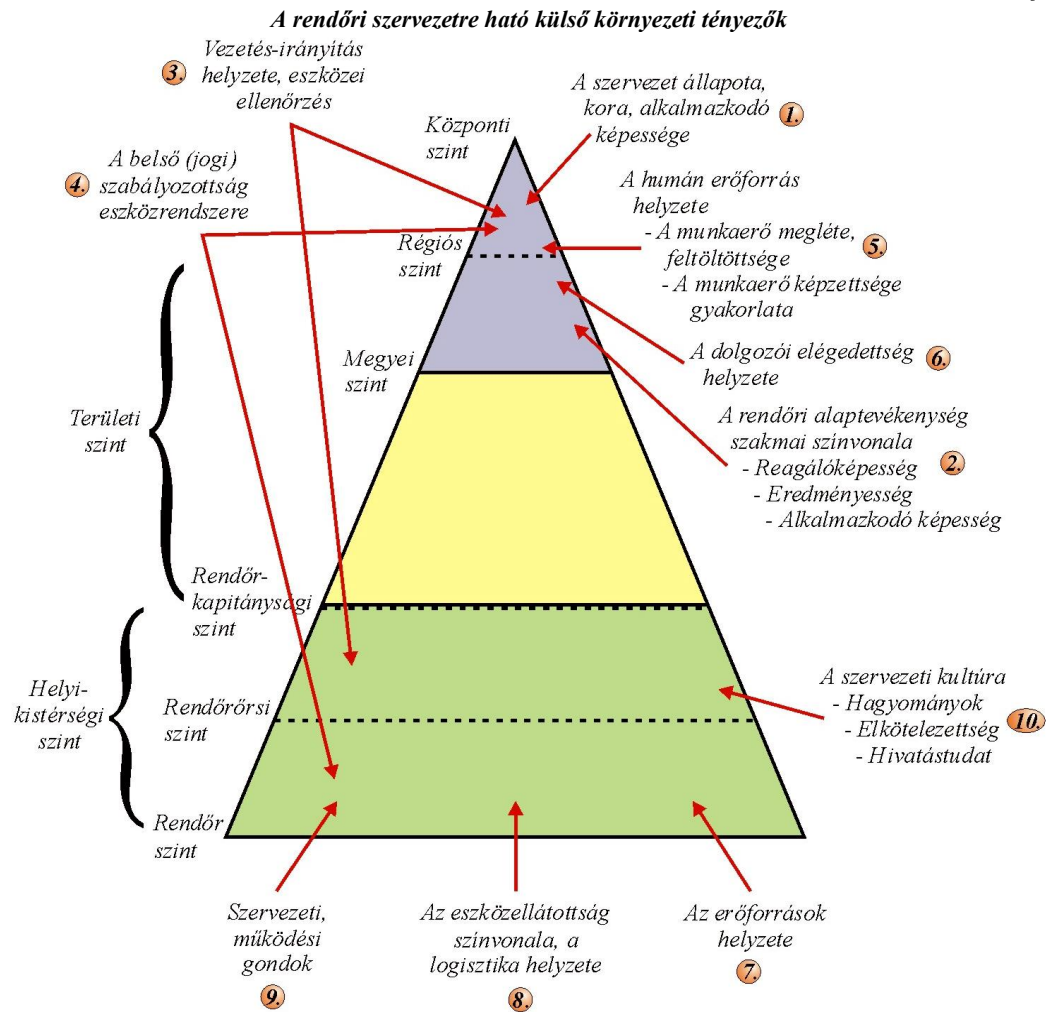

Forrás: FINSZTER Géza: *Rendőrségek a XXI. században*. Belügyi Szemle, XLVIII. évf. (2000) 1. sz. 64. p.

III. sz. melléklet

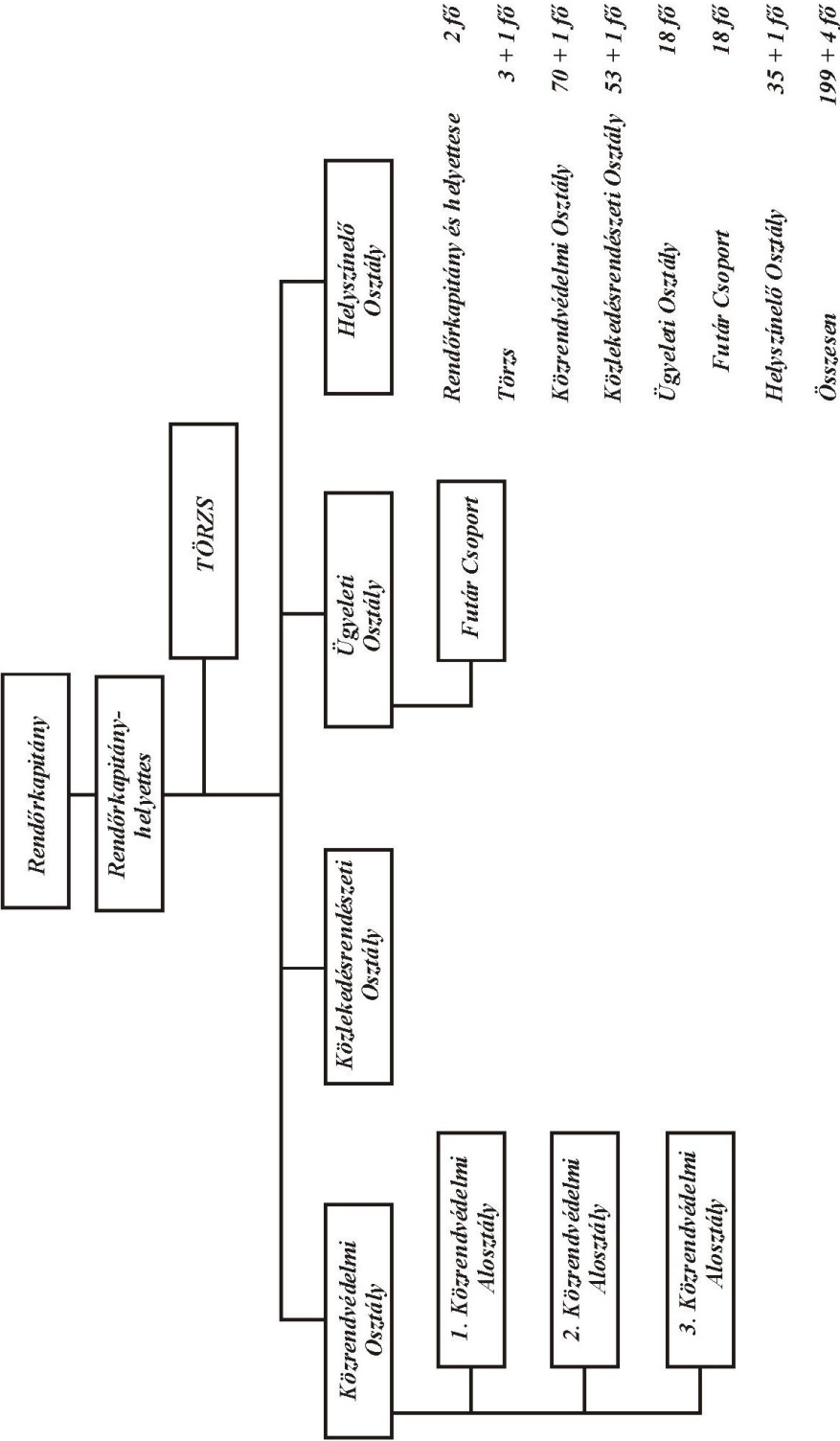

Forrás: A szerző hipotézise

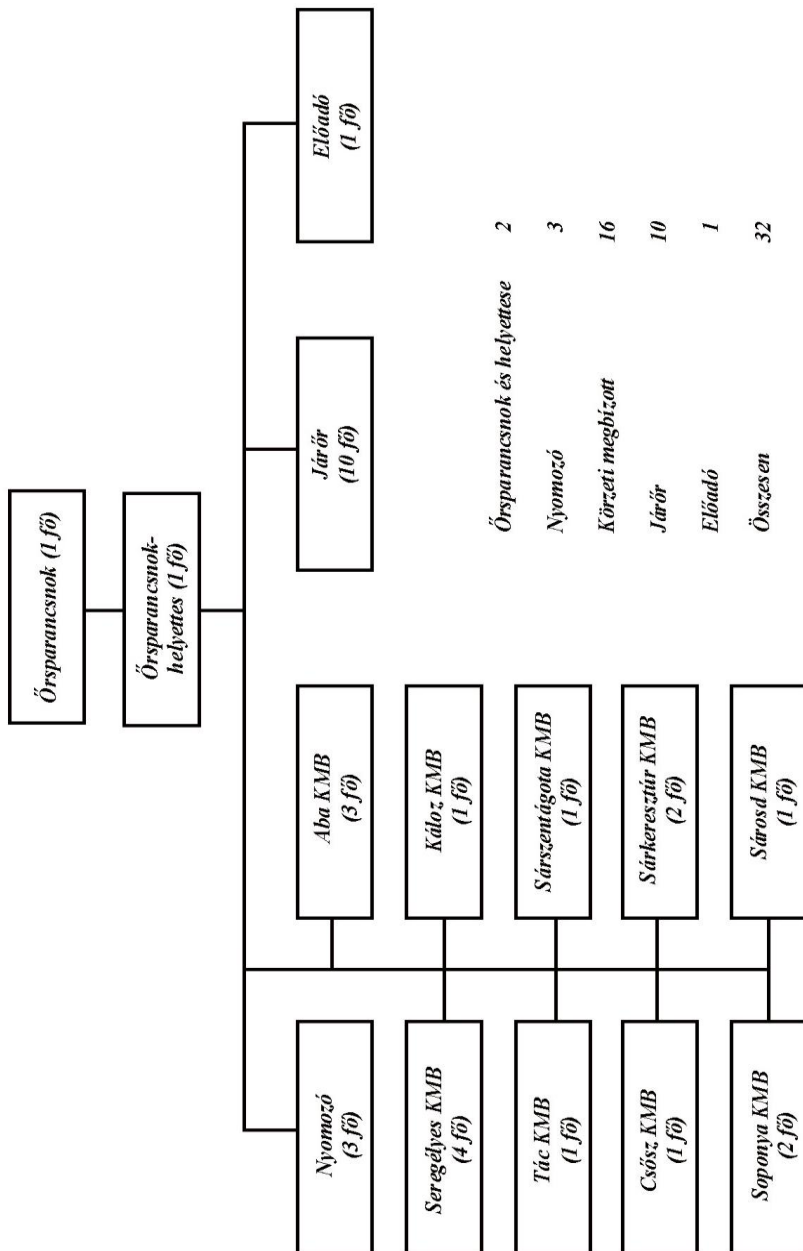
Forrás: A szerző hipotézise

A régiós (07-es) rendőrkapitányság szervezete

Forrás: A szerző hipotézise

Az abai kistérségi rendőrőrs szervezete

Forrás: A szerző birtokában lévő közelebbről meg nem határozott dokumentumok.

Normásítási aránylehetőségek**A területi és a szintenkénti arányok:**

– Országos irányító szervek		3 %
– Központi végrehajtó szervek (REBISZ, Nemzeti Nyomozó Iroda)		15 %
– BRFK és szervei		27 %
– A területi szervek (csak a főkapitányságok)	19	10 %
– Helyi szervek (csak a rendőrkapitányságok)	154	25 %
– Őrsők, körzeti megbízottak	kb. 300	20 %

A funkcionális arányok:

– Közbiztonsági szakág	75	50	60	65	70
– Bűnügyi szakág	20	25	25	25	25
– Funkcionális szervek	5	25	15	10	5

Az állománykategóriák arányai:

kategóriák	hivatásos	köztisztviselő	közalkalmazott
1-es variáció	75	2	23
2-es variáció	80	2	17
3-as variáció	85	2	13

A hivatásos állomány arányai:

csoportok	tiszt	nem tiszt
1-es variáció	30	70
2-es variáció	27	73
3-as variáció	25	75

Forrás: A táblázatok a saját javaslataimat tartalmazzák. Azonban mindenféleképpen szükséges lenne a területi, a szintenkénti, a funkcionális vagy tevékenységi és az állománykategóriák arányainak, valamint az egyes beosztások központi meghatározása mellett a betöltésük feltételeinek megkövetelésére is.